

НАПРЯМ 2. КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО; МУНІЦИПАЛЬНЕ ПРАВО

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-292-3-3>

ЩОДО НЕОБХІДНОСТІ ВІДНОВЛЕННЯ СИСТЕМИ ВІЙСЬКОВОГО СУДОЧИНСТВА В СУЧАСНИХ РЕАЛІЯХ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ

Адамчук С. В.

*кандидат наук з державного управління,
старший викладач кафедри адміністративної діяльності
Національної академії Державної прикордонної служби України
імені Богдана Хмельницького
м. Хмельницький, Україна*

Царенко О. М.

*кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри адміністративної діяльності
Національної академії Державної прикордонної служби України
імені Богдана Хмельницького
м. Хмельницький, Україна*

Військова юстиція – це окрема правова система, що застосовується до військовослужбовців, а в деяких випадках і до цивільних осіб, діяльність яких тісно пов'язана зі збройними силами. Структури, правила та процедури, що застосовуються у військовій юстиції, можуть суттєво відрізнитися від цивільних аналогів. У багатьох випадках військова юстиція функціонує як окрема система правосуддя з більш суворими правилами та процедурами, направленими на забезпечення внутрішньої дисципліни та боєздатності збройних сил.

Невід'ємним елементом військової юстиції є військові суди, що свого часу вже мали місце в Україні. А саме, Законом України «Про судоустрій України» (втратив чинність на підставі Закону України № 2453-VI від 07.07.2010) [1] військові суди було віднесено до загальних судів, що здійснювали правосуддя у Збройних Силах України та інших військових формуваннях. Цим же Законом було визначено систему місцевих, апеляційних та касаційного військових судів України.

До їхньої компетенції було віднесено розгляд виключно кримінальних справ та справ про корупційні адміністративні правопорушення. До цього військовим судам також були підвідомчі справи про всі злочини, скоєні військовослужбовцями ЗСУ, прикордонних військ, СБУ та інших військових формувань, військовозобов'язаними під час проходження ними зборів, всі справи про шпигунство, а також деякі інші категорії справ, у тому числі, пов'язані із захистом прав і свобод військовослужбовців.

Однак, в 2010 році без жодних правових підстав та адекватного обґрунтування систему військових судів було ліквідовано. Повноваження військових судів були передані судам загальної юрисдикції.

Варто зазначити, що воєнні дії на території країни призвели до збільшення кількості військових злочинів. Правопорушення, що вчиняються військовослужбовцями, мають свою особливість і потребують для об'єктивного розгляду специфічних знань. Судді військових судів – це особи, які володіють такими знаннями і можуть об'єктивно, професійно і оперативно здійснювати правосуддя у зазначених справах. Тому основною причиною для створення військових судів є забезпечення професійного і об'єктивного правосуддя для військовослужбовців.

Нааявність військових судів – це, в першу чергу, про забезпечення національної безпеки, обороноздатності країни, збереження військової та державної таємниці, захист прав та свобод військовослужбовців, захист військового майна, прав і законних інтересів військових частин, установ, організацій тощо.

В Україні, зважаючи на актуальність проблеми судового розгляду справ, пов'язаних із військовими злочинами, на розгляд до Верховної Ради було подано у 2015 році та у 2018 році проекти Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо утворення військових судів та окремих організаційних питань» [2]. Відповідно до законопроекту, військові суди, як і інші суди загальної юрисдикції, наділятимуться основними повноваженнями щодо відправлення правосуддя, перевірки правомірності рішень і дій посадових осіб військового командування, які зачіпають права і свободи військовослужбовців і громадян, прирівняних до них, забезпечення виконання вироків та інших судових рішень.

Тож, питання створення системи військових судів наразі належить законодавцю. Саме Верховна Рада України має прийняти остаточне рішення, від якого залежить подальша доля військових судів. Віримо, що військова обстановка в країні сприятиме прийняттю правильного рішення.

Література:

1. Про судоустрій України : Закон України від 07.02.2002 року № 3018-III. Втратив чинність. *Відомості Верховної Ради України*. 2002. N 27-28. Ст.180.

2. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо утворення військових судів та окремих організаційних питань) : Проект закону України від 06.04.2015 року № 2557. URL: <http://surl.li/ewets>

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-292-3-4>

ДОСЛІДЖЕННЯ ВИКОНАННЯ РІШЕНЬ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ В УКРАЇНІ: ЗАГАЛЬНИЙ ОГЛЯД

Дармін М. О.

*аспірант ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
м. Ужгород, Україна*

Наукові публікації з питань виконання рішень Європейського суду з прав людини можна класифікувати у залежності від спеціалізації їх авторів, на:

- публікації фахівців з міжнародного права;
- публікації фахівців з національного права.

Цьому поділу можна адресувати зауваження, що існують праці, у яких їхні автори торкаються питань співвідношення (взаємозв'язку, взаємного впливу) міжнародного та національного права. Однак, по-перше, такі праці є поодинокими, та, по-друге, їх можна класифікувати у залежності від спеціалізації автора. Наприклад, статтю професора Козюбри на тему «Співвідношення національних і міжнародних правових систем» доцільно віднести до числа публікацій фахівців з національного права, так само як і статтю професора Шаповала на тему «Конституція і міжнародне право: до питання про взаємозв'язок і взаємовплив».

Публікації фахівців з національного права з питання виконання рішень ЄСПЛ представлені переважно роботами спеціалістів – конституціоналістів та адміністративістів.

Щодо напрацювань конституціоналістів, можна зробити такий проміжний висновок. В українських фахових часописах є поодинокі статті з цього питання. Інколи автори навіть не «виносять» посилання на ЄСПЛ до назви – але аналізують питання, пов'язані з виконанням